EVROPSKÁ KOMISE

V Bruselu dne 15.6.2010
SEK(2010) 742 v konečném znění

STANOVISKO KOMISE

o existenci nadměrného schodku v Dánsku

STANOVISKO KOMISE

o existenci nadměrného schodku v Dánsku

POUŽITÍ PAKTU O STABILITĚ A RŮSTU V SITUACI SOUČASNÉ KRIZE

1. Mnoho zemí Evropské unie v současné době vykazuje schodek veřejných financí převyšující referenční hodnotu 3 % HDP stanovenou ve Smlouvě. Na toto v mnoha případech podstatné zhoršení schodku i dluhové pozice je třeba nahlížet v kontextu bezprecedentní celosvětové finanční krize a hospodářského útlumu v letech 2008 a 2009. Svou roli zde hraje několik faktorů. Zaprvé, hospodářský útlum s sebou přináší klesající daňové příjmy a rostoucí výdaje na sociální dávky (např. dávky v nezaměstnanosti). Zadruhé, jelikož si je Komise vědoma, jak důležitou úlohu za současné mimořádné hospodářské situace hraje rozpočtová politika, vyzvala ve svém Plánu evropské hospodářské obnovy z listopadu 2008, který v prosinci schválila Evropská rada, k přijetí fiskálního stimulu. Podle uvedeného plánu by tento stimul měl být včasný, cílený a dočasný, měl by být diferencovaný podle rozdílné situace jednotlivých členských států, pokud jde o udržitelnost jejich veřejných financí a konkurenceschopnost, a měl by být ukončen poté, co se hospodářské podmínky zlepší. A konečně je třeba uvést, že několik zemí přijalo opatření ke stabilizaci finančního sektoru, z nichž některá ovlivňují dluhovou pozici nebo představují riziko vyšších schodků a dluhu v budoucnosti, i když částečné náklady na podporu z veřejných prostředků by mohly být později získány zpět.

2. Podle Paktu o stabilitě a růstu je Komise povinna zahájit postup při nadměrném schodku, kdykoli schodek členského státu překročí referenční hodnotu 3 % HDP. Cílem změn Paktu o stabilitě a růstu v roce 2005 bylo zajistit, aby ve všech krocích postupu při nadměrném schodku byla plně zohledněna zejména hospodářská a rozpočtová situace. Pakt o stabilitě a růstu tak poskytuje rámec na podporu vládních politik k rychlému návratu ke zdravému stavu rozpočtů s přihlédnutím k hospodářské situaci, a tím zajišťuje dlouhodobou udržitelnost veřejných financí.

PRÁVNÍ RÁMEC

3. Článek 126 Smlouvy o fungování Evropské unie (dále jen „Smlouva o fungování EU“) stanoví postup při nadměrném schodku. Tento postup je dále upřesněn v nařízení Rady (ES) č. 1467/97 o urychlení a vyjasnění postupu při nadměrném schodku[1], které je součástí Paktu o stabilitě a růstu.

4. Ustanovení čl. 126 odst. 2 Smlouvy Komisi ukládají povinnost sledovat dodržování rozpočtové kázně podle dvou kritérií, a sice: a) zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu (HDP) nepřekračuje referenční hodnotu 3 % (ledaže by buď poměr podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně, která se blíží referenční hodnotě, nebo by překročení

[1] Úř. věst. L 209, 2.8.1997, s. 6. Tato zpráva rovněž přihlíží k „Upřesnění provádění Paktu stability a růstu a pokyny k formě a obsahu programů stability a konvergenčních programů”, které schválila Rada ECOFIN dne 10. listopadu 2009 a které jsou k dispozici na stránce http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/legal_texts/index_en.htm.

referenční hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstával blízko k referenční hodnotě) a b) zda poměr veřejného dluhu k HDP nepřekračuje referenční hodnotu 60 % (ledaže se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k referenční hodnotě).

5. V ustanoveních čl. 126 odst. 3 Smlouvy se stanoví, že nesplňuje-li členský stát požadavky podle jednoho nebo žádného z těchto kritérií, Komise vypracuje zprávu. Zpráva rovněž „přihlédne k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové pozice členského státu“.

6. Na základě údajů oznámených dánskými orgány v dubnu 2010[2] a s ohledem na prognózu útvarů Komise z jara 2010 přijala Komise v souladu s čl. 126 odst. 3 Smlouvy o ES dne 12. května 2010 zprávu týkající se Dánska[3].

7. Následně podle čl. 126 odst. 4 Smlouvy Hospodářský a finanční výbor vydal dne [27. května 2010] ke zprávě Komise stanovisko.

8. Usoudí-li Komise, že v členském státě existuje nebo může vzniknout nadměrný schodek, je podle čl. 126 odst. 5 Smlouvy povinna předložit Radě stanovisko. Aby mohla dospět k závěru, zda nadměrný schodek existuje nebo může vzniknout, Komise má za to, že je třeba přihlédnout k: i) závěrům uvedené zprávy podle čl. 126 odst. 3 a ii) ke stanovisku Hospodářského a finančního výboru k dané zprávě. Na základě těchto východisek formulovala Komise několik úvah týkajících se Dánska.

ÚVAHY TÝKAJÍCÍ SE DÁNSKA

9. Podle údajů oznámených dánskými orgány v dubnu 2010 má schodek veřejných financí v Dánsku v roce 2010 dosáhnout 5,4% HDP, a překročit tak referenční hodnotu 3 % HDP. Zpráva Komise podle čl. 126 odst. 3 uvedla, že plánovaný schodek se neblížil referenční hodnotě 3 % HDP, ale že překročení referenční hodnoty lze považovat za výjimečné ve smyslu Smlouvy a Paktu o stabilitě a růstu. Vyplynul zejména z mimořádného hospodářského propadu ve smyslu Smlouvy a Paktu o stabilitě a růstu. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 se má reálný HDP Dánska po prudkém poklesu o 4,9 % v roce 2009 vrátit k 1,6% růstu v roce 2010. Schodek dosažený v roce 2010 je důsledkem jak hospodářského útlumu, tak stimulačních opatření, která dánské orgány přijaly v souladu s plánem evropské hospodářské obnovy. Plánované překročení referenční hodnoty však nemůže být považováno za dočasné. Podle prognózy útvarů Komise z jara 2010 se schodek HDP v roce 2011 sníží na 4,9 % za předpokladu nezměněné politiky[4]. Kritérium schodku stanovené ve Smlouvě není splněno.

---

[2] Podle nařízení Rady (ES) č. 479/2009 musí členské státy Komisi dvakrát ročně oznamovat výši svého plánovaného a skutečného schodku veřejných financí a výši veřejného zadlužení. Nejnovější oznámení Dánska je k dispozici na adrese: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/government_finance_statistics/excessive_deficit/edp_notification_tables.

[3] Všechny dokumenty týkající se postupu při nadměrném schodku v případě Dánska jsou k dispozici na internetové stránce: http://ec.europa.eu/economy_finance/sgp/deficit/countries/index_en.htm.

[4] Prognóza s přepokladem neměnné politiky bere v úvahu (částečné) odvolání opatření mimořádné povahy zavedená v souvislosti s krizí.

10. Podle údajů oznámených dánskými orgány v dubnu 2010 činí v roce 2010 hrubý veřejný dluh 45,1% HDP. Prognóza útvarů Komise z jara 2010 počítá s tím, že v letech 2010–2011 zadluženost (poměr dluhu) vzroste ze 46 % na 49,5 % HDP, a zůstane tak pod referenční hodnotou 60 % HDP. Kritérium dluhu stanovené ve Smlouvě je tedy splněno.

11. V souladu s ustanoveními Smlouvy a Paktu o stabilitě a růstu Komise ve své zprávě také provedla analýzu „rozhodujících faktorů“. Podle Paktu o stabilitě a růstu lze k těmto faktorům přihlížet při procesu rozhodování o existenci nadměrného schodku, pouze pokud schodek splňuje dvojí podmínku blízkosti referenční hodnotě a dočasnosti. V případě Dánska tato dvojí podmínka není splněna. Posuzují-li se rozhodující faktory samy o sobě, zdají se být relativně příznivé.

12. Stanovisko Hospodářského a finančního výboru podle čl. 126 odst. 4 Smlouvy se shoduje s hodnocením obsaženým ve zprávě Komise podle čl. 126 odst. 3.

ZÁVĚR

Sledování rozpočtové situace v Dánsku, a především kontrola plnění kritérií stanovených v čl. 126 odst. 2 vedly Komisi k vypracování zprávy podle čl. 126 odst. 3 Smlouvy. Komise je s ohledem na svou zprávu a na stanovisko Hospodářského a finančního výboru toho názoru, že v Dánsku existuje nadměrný schodek.